

International Conference of Economics, Finance and Accounting Studies

International Conference of Economics, Finance and Accounting Studies is a double-blind peer-reviewed, open-access journal published to reach excellence on the scope. It considers scholarly, research-based articles on all aspects of economics, finance and accounting. As an international congress aimed at facilitating the global exchange of education theory, contributions from different educational systems and cultures are encouraged. It aims to provide a forum for all researchers, educators, educational policy-makers and planners to exchange invaluable ideas and resources.

Barqaror Iqtisodiy O'Sish Uchun Investitsiya Siyosati Strategiyalari

Muxamedov Sanjar

Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti, Falsafa kafedrasi assistenti

1990azamat1@mail.ru

Abstract

Ushbu maqolada barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashda investitsiya siyosatining strategik ahamiyati tahlil qilinadi. Tadqiqotda investitsiya siyosatining iqtisodiy rivojlanishdagi roli, uning asosiy mexanizmlari hamda samaradorligini oshirish yo'llari ko'rib chiqilgan. Tahlillar natijasida investitsiyalarni samarali yo'naltirish orqali resurslardan optimal foydalanish, makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash va iqtisodiy xavflarni kamaytirish mumkinligi aniqlangan. Shuningdek, diversifikatsiya qilingan investitsiya portfeli, yuqori texnologiyalar va raqamli iqtisodiyotga yo'naltirilgan sarmoyalar barqaror o'sishni ta'minlashda muhim omil ekanligi asoslangan. Tadqiqotda davlat va xususiy sektor hamkorligi, xususan jamoat-xususiy sheriklik mexanizmlarining iqtisodiy samaradorlikni oshirishdagi o'rni alohida ta'kidlangan. Bundan tashqari, ekologik barqarorlikni hisobga olgan "yashil investitsiyalar" uzoq muddatli rivojlanishning muhim yo'nalishi sifatida baholangan. Xulosa sifatida, investitsiya siyosatini shakllantirishda kompleks, moslashuvchan va uzoq muddatli strategiyalarni qo'llash zarurligi asoslab berilgan.

Keywords: investitsiya siyosati, barqaror iqtisodiy o'sish, iqtisodiy rivojlanish, diversifikatsiya, raqamli iqtisodiyot, yashil investitsiyalar, jamoat-xususiy sheriklik, makroiqtisodiy barqarorlik

Kirish.

Barqaror iqtisodiy o'sish har bir davlatning uzoq muddatli rivojlanish strategiyasida markaziy o'rin tutadi. Shu nuqtai nazardan, investitsiya siyosati iqtisodiyotni rivojlantirish, yangi ish o'rinlarini yaratish, texnologik modernizatsiya va innovatsiyalarni rag'batlantirishning muhim vositasi sifatida qaraladi. Investitsiyalar milliy iqtisodiyotga nafaqat moliyaviy resurslarni jalb qiladi, balki ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, tashqi savdo salohiyatini oshirish va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Shu bois, samarali investitsiya siyosatini

shakllantirish davlatning moliyaviy barqarorligi, makroiqtisodiy muvozanat va raqobatbardoshligini oshirishda muhim ahamiyatga ega[1].

Hozirgi kunda global iqtisodiy sharoitlar, xususan, jahon moliya bozorlaridagi o'zgarishlar, geosiyosiy risklar, texnologik taraqqiyot va ekologik talablar investitsiya siyosatining samaradorligini bevosita ta'sir qilmoqda. Shuning uchun strategik investitsiya qarorlarini qabul qilishda faqat qisqa muddatli moliyaviy foydani emas, balki barqaror o'sish, ijtimoiy rivojlanish va atrof-muhitga bo'lgan ta'sirni ham hisobga olish zarur[2].

Investitsiya siyosati orqali davlat iqtisodiy o'sishni rag'batlantiruvchi turli mexanizmlarni ishlab chiqishi mumkin. Masalan, soliq imtiyozlari, subsidiyalar, moliyaviy vositalar va preferensial kreditlash tizimlari yordamida xususiy sektorni faol jalb etish, hududlararo investitsiya tengsizliklarini kamaytirish va strategik sohalarga resurslarni yo'naltirish mumkin. Shu bilan birga, xalqaro investitsiyalarni jalb etish orqali mamlakatning innovatsion va texnologik salohiyatini oshirish, eksport salohiyatini kengaytirish va ichki bozorni modernizatsiya qilish mumkin[3].

Ushbu maqolada barqaror iqtisodiy o'sish uchun investitsiya siyosati strategiyalarining asosiy yo'nalishlari, samaradorlik mexanizmlari va ilg'or xalqaro tajribalar tahlil qilinadi[4]. Maqola, shuningdek, investitsiya jarayonida yuzaga keladigan muammolar va ular bilan kurashishning samarali usullari, strategik rejalashtirishning iqtisodiy samaradorlikka ta'siri ham ko'rib chiqiladi. Tadqiqotning asosiy maqsadi – investitsiya siyosatini barqaror o'sish kontekstida optimallashtirish yo'llarini aniqlash va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdir[5].

Natijalar Va Muhokama.

Ushbu tadqiqot barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashda investitsiya siyosatining strategik ahamiyatini aniqlashga qaratilgan bo'lib, o'tkazilgan tahlillar va tahliliy metodlar asosida bir qator muhim natijalar olindi. Avvalo, investitsiya siyosatining samaradorligi iqtisodiyotning turli sektorlarida resurslarni optimallashtirish, risklarni boshqarish va uzoq muddatli iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash bilan bog'liq ekanligi aniqlanishi muhimdir. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, to'g'ri yo'naltirilgan investitsiya strategiyalari orqali milliy iqtisodiyotga kiritilayotgan kapital samaradorligi sezilarli darajada oshadi va inflyatsiya, moliyaviy notinchlik kabi makroiqtisodiy xavflar kamayadi[6].

Tahlil natijalari shuningdek shuni ko'rsatdiki, diversifikatsiya qilingan investitsiya portfeli, ya'ni iqtisodiyotning turli tarmoqlariga, jumladan sanoat, qishloq xo'jaligi, xizmat ko'rsatish sektorlari va innovatsion texnologiyalar sohasiga kiritilgan investitsiyalar barqaror o'sish uchun eng optimal strategiya sifatida xizmat qiladi. Xususan, yuqori texnologiyali ishlab chiqarish va raqamli iqtisodiyotga yo'naltirilgan investitsiyalar o'zgaruvchan global bozorlarda raqobatbardoshlikni oshirishda va yangi ish o'rinlari yaratishda muhim rol o'ynashi aniqlangan[7].

Tadqiqot shuningdek, davlat va xususiy sektor hamkorligining strategik ahamiyatini ham ko'rsatadi. Jamoat-xususiy sheriklik (PPP) modeli orqali amalga oshirilgan loyihalar iqtisodiy samaradorlikni oshiradi, infratuzilma va ijtimoiy xizmatlar sifatini yaxshilaydi hamda investitsiyalarning qaytish muddatini qisqartiradi. Shu bilan birga, qonunchilik va regulyator muhitning barqarorligi, soliqqa tortish tizimining soddaligi va shaffofligi investorlar ishonchini oshirib, mamlakat ichidagi va xorijdan keladigan kapital oqimini kuchaytiradi[8].

Tahlil jarayonida olingan natijalar shuni ham ko'rsatdiki, ekologik barqarorlikni hisobga olgan investitsiya strategiyalari uzoq muddatli iqtisodiy o'sishning muhim omilidir.

Investitsiyalarni atrof-muhitni muhofaza qiluvchi va ijtimoiy mas'uliyatni inobatga oluvchi yo'nalishlarga yo'naltirish, nafaqat resurslardan samarali foydalanishga, balki jamiyatning ijtimoiy farovonligini oshirishga ham xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, "yashil investitsiyalar" va barqaror texnologiyalarni rivojlantirish strategiyalari mamlakatning global iqtisodiy maydondagi raqobatbardoshligini oshiradi.

Muhokama qismida shuni ta'kidlash lozimki, investitsiya siyosatini shakllantirishda qisqa muddatli iqtisodiy ko'rsatkichlar bilan cheklanmasdan, uzoq muddatli barqarorlik, ijtimoiy tenglik va ekologik barqarorlik tamoyillarini hisobga olish zarur. Shu bilan birga, investitsiya strategiyalari doimiy monitoring va tahlil asosida yangilanib borishi lozim, chunki global moliyaviy sharoitlar, texnologik o'zgarishlar va ijtimoiy ehtiyojlar tezkor o'zgarib turadi[9].

Xulosa qilganda, ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, barqaror iqtisodiy o'sish uchun investitsiya siyosati quyidagi strategik yo'nalishlarga asoslanishi zarur: diversifikatsiya qilingan sektorlar bo'yicha investitsiyalar, davlat va xususiy sektor hamkorligi, ekologik va ijtimoiy mas'uliyatni hisobga olgan "yashil" va barqaror investitsiyalar, shuningdek, regulyator va institutsional barqarorlikni ta'minlovchi mexanizmlar. Ushbu yondashuvlar mamlakat iqtisodiyotini nafaqat joriy davrda barqarorlashtiradi, balki uzoq muddatli rivojlanish va raqobatbardoshlikni ta'minlaydi[10].

Xulosa.

Barqaror iqtisodiy o'sish mamlakatning uzoq muddatli rivojlanish strategiyasining asosiy yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etiladi. Investitsiya siyosati esa bu jarayonda hal qiluvchi rol o'ynaydi, chunki u moliyaviy resurslarning samarali taqsimlanishi, texnologik yangilanishlarni rag'batlantirish va ishchi kuchi malakasini oshirish orqali iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlaydi. Maqolada tahlil qilingan strategiyalar shuni ko'rsatadiki, barqaror rivojlanishga erishish uchun investitsiya siyosati nafaqat makroiqtisodiy barqarorlikni saqlash, balki ijtimoiy va ekologik masalalarni ham hisobga olishi lozim.

Investitsiya strategiyalarini ishlab chiqishda birinchi navbatda milliy iqtisodiyotning xususiyatlari, mavjud resurslar va global iqtisodiy sharoitlar chuqur tahlil qilinishi zarur. Shu bilan birga, xorijiy va mahalliy investitsiyalarni jalb qilish, biznes muhiti uchun qulay shart-sharoitlar yaratish va moliyaviy institutlar faoliyatini rivojlantirish iqtisodiy o'sishning mustahkam poydevorini tashkil etadi. Strategik yondashuvlar, xususan, raqamli texnologiyalar va innovatsiyalarni qo'llash orqali ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, yuqori qo'shilgan qiymatli sohalarni rivojlantirish va eksport salohiyatini kuchaytirishga qaratilgan bo'lishi kerak.

Shuningdek, barqaror investitsiya siyosati ijtimoiy mas'uliyat va ekologik barqarorlikni hisobga olishi lozim. Bu esa nafaqat iqtisodiy ko'rsatkichlarni yaxshilash, balki aholining turmush darajasini oshirish, ish o'rinlarini yaratish va resurslardan oqilona foydalanish orqali kelajak avlodlar manfaatlarini ta'minlash imkonini beradi. Xulosa qilib aytganda, barqaror iqtisodiy o'sishga erishish uchun investitsiya siyosati strategiyalari kompleks, moslashuvchan va uzoq muddatli natijaga qaratilgan bo'lishi shart. Ular iqtisodiy samaradorlikni oshirish bilan birga ijtimoiy adolat, ekologik barqarorlik va global raqobatbardoshlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan Adabiyotlar Ro'yxati:

- [1] O'zbekiston Respublikasi Prezidenti, "Milliy investitsiya strategiyasi 2020–2030," O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari milliy bazasi, Toshkent, 2020, 35 b.
- [2] S. Karimov, *Investitsiyalar va iqtisodiy o'sish: nazariya va amaliyot*, Toshkent: Universitet nashriyoti, 2019.
- [3] N. Xolmatov, "O'zbekistonda investitsiya siyosatini rivojlantirish mexanizmlari," *Iqtisodiyot va boshqaruv*, vol. 3, pp. 45–52, 2021.
- [4] M. Tursunov, *Barqaror rivojlanish va investitsiyalar*, Toshkent: Fan, 2018.
- [5] A. Yusupov, "Investitsiya loyihalarining iqtisodiy samaradorligini baholash," *Moliyaviy tadqiqotlar*, vol. 5, pp. 12–20, 2020.
- [6] O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki, *Yillik iqtisodiy hisobot 2022*, Toshkent, 2022.
- [7] R. Usmonov, "Sanoat investitsiyalarining mamlakat iqtisodiyotiga ta'siri," *Sanoat va iqtisodiyot*, vol. 2, pp. 30–38, 2019.
- [8] J. Mamadaliyev, *Investitsiya portfeli va moliyaviy strategiyalar*, Toshkent: Moliyaviy nashriyot, 2021.
- [9] A. Raxmonov, "Rivojlanayotgan mamlakatlarda xorijiy investitsiyalar roli," *Xalqaro iqtisodiyot*, vol. 1, pp. 5–14, 2020.
- [10] O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi, *Investitsiya muhitini yaxshilash bo'yicha strategik yo'riqnoma*, Toshkent, 2021.